

Головний редактор:

Клименко А. П.,
ректор Чорноморського державного
університету імені Петра Могили, д.т.н.,
професор, Заслужений діяч науки і
техніки України, Президент Асоціації
університетів України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,
д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, академік УАН
Смелянов В. М.,
д.держ.упр., професор, директор Інституту дер-
жавного управління Чорноморського державного
університету імені Петра Могили

Відповідальний секретар:

Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор з наукової роботи Академії муніципального управління

Бистряков І. К., д.е.н., професор, завідувач відділу ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

Великий Ю. В., д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Гайдучий І. П., к.е.н., науковий співробітник науково-

дослідної лабораторії менеджменту ФММ НТУУ «КПІ»

Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Дацій Н. В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри Академії муніципального управління

Дацій О. І., д.е.н., професор, заслужений працівник освіти України

Денисенко М. П., д.е.н., професор, професор кафедри Київського національного університету технологій та дизайну

Анджей Стельмах, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних систем Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Тадеуш Валлас, доктор політичних наук, професор, декан факультету політичних наук та журналістики Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Джерзі Бабяк, доктор політичних наук, професор, заступник декана факультету політичних наук та журналістики Університету імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)

Івашова А. М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри Академії митної служби України

Кальниш Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., професор кафедри парламентаризму та політичного менеджменту Національної академії державного управління при президентіві України

Коваль Г. В., д.держ.упр., завідувач кафедри, професор кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник декана Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Кураташвілі А. А., д.е.н., професор факультету Бізнестехнологій, Грузинський технічний університет (Тбілісі, Грузія), Академік і Віце-Президент Міжнародної Академії соціально-економічних наук, Міжнародної Академії політичного менеджменту, Міжнародної Академії Юридичних наук, дійсний член Нью-Йоркської Академії наук

Плеханов А. О., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри державної служби Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор кафедри Полтавського університету економіки та торгівлі

Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри Дніпровського державного аграрного університету

Сорока С. В., д.держ.упр., професор кафедри місцевого самоврядування, регіонального розвитку та політичної аналітики Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Сорока М. П., д.держ.упр., професор, народний депутат України

Федоренко С. В., доцент кафедри інформаційних систем і технологій ІПК ДСЗУ, академік академії будівництва України, к.т.н., доцент

Чорна А. О., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів оподаткування і підприємництва Вінницького інституту конструювання одягу та підприємництва

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 24 грудень 2018 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.

Виходить 2 рази на місяць.

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з ЕКОНОМІКИ

(наказ Міністерства освіти і науки України № 747 від 13.07.2015)

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 17597-6447ПП від 29.03.2011 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Тел./факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

Чорноморський державний університет імені

Петра Могили,

ТОВ "ДКС Центр"

Видавець:

ТОВ "ДКС Центр"

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського державного університету імені Петра Могили 27.12.18 р.

Підписано до друку 27.12.18 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 25,9.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 2712/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

Головний редактор:

Клименко А. П.,
ректор Чорноморського державного
університету імені Петра Могили, д.т.н.,
професор, Заслужений діяч науки і
техніки України, Президент Асоціації
університетів України

Заступники головного редактора:

Федоренко В. Г.,
д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки
України, академік УАН
Ємельянов В. М.,
д.держ.упр., професор, директор Інституту дер-
жавного управління Чорноморського державного
університету імені Петра Могили
Бистряков І. К.,
д.е.н., професор, завідувач відділу ДУ «Інститут
економіки природокористування та сталого роз-
витку НАН України»

Відповідальний секретар:

Кучеренко Г. Б.

Члени редакційної колегії:

Антонова А. В., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри обліку
і аудиту Чорноморського державного університету імені Петра
Могили
Антонов А. В., д.держ.упр., доцент кафедри соціальної роботи,
управління і педагогіки Чорноморського державного університе-
ту імені Петра Могили
Бакуменко В. Д., д.держ.упр., професор, проректор з наукової
роботи Академії муніципального управління
Беглиця В. П., д.держ.упр., доцент, проректор з наукової роботи
Чорноморського державного університету імені Петра Могили
Великий Ю. В., д.е.н., професор Чорноморського державного уні-
верситету імені Петра Могили
Горлачук В. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри Чорномор-
ського державного університету імені Петра Могили
Дацій Н. В., д.держ.упр., доцент, професор кафедри Академії му-
ніципального управління
Дацій О. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри Академії
муніципального управління
Андрей Стельмах, доктор політичних наук, професор, завідую-
чий кафедрою політичних систем Університету імені Адама Міцке-
вича (м.Познань, Польща)
Табеши Валлас, доктор політичних наук, професор, декан факульте-
ту політичних наук та журналістики Університету імені Адама
Міцкевича (м. Познань, Польща)
Джерзі Бабяк, доктор політичних наук, професор, заступник де-
кану факультету політичних наук та журналістики Університету
імені Адама Міцкевича (м.Познань, Польща)
Євтушенко О. Н., д.політ.н., професор, завідувач кафедри місце-
вого самоврядування, регіонального розвитку та політичної ана-
літики Чорноморського державного університету імені Петра
Могили
Івашова А. М., д.держ.упр., професор, завідувач кафедри Академії
митної служби України
Кальниш Ю. Г., д.держ.упр., с.н.с., професор кафедри парламен-
таризму та політичного менеджменту Національної академії дер-
жавного управління при президентові України
Коваль Г. В., д.держ.упр., завідувач кафедри, професор кафедри
соціальної роботи, управління і педагогіки Чорноморського дер-
жавного університету імені Петра Могили
Кузьменко О. Б., д.е.н., професор, заступник декана Чорномор-
ського державного університету імені Петра Могили
Кураташвілі А. А., д.е.н., професор факультету Бізнестехно-
логій, Грузинський технічний університет (Тбілісі, Грузія), Ака-
демік і Віце-Президент Міжнародної Академії соціально-еко-
номічних наук, Міжнародної Академії політичного менеджменту,
Міжнародної Академії Юридичних наук, дійсний член Нью-
Йоркської Академії наук
Міщенко К. С., к. н. з держ. упр., доцент кафедри публічного
управління та адміністрування Інституту підготовки кадрів
державної служби зайнятості України
Плеханов А. О., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри держав-
ної служби Чорноморського державного університету імені Пе-
тра Могили
Савченко О. Ф., д.е.н., професор, професор кафедри Полтавсько-
го університету економіки та торгівлі
Сиченко В. В., д.держ.упр., доцент, завідувач кафедри Дніпров-
ського державного аграрного університету
Сорока С. В., д.держ.упр., професор кафедри місцевого самовря-
дування, регіонального розвитку та політичної аналітики Чорно-
морського державного університету імені Петра Могили
Сорока М. П., д.держ.упр., професор, народний депутат України
Стоян О. Ю., д.держ.упр., в.о. завідувача кафедри, доцент
кафедри менеджменту Чорноморського національного
університету імені Петра Могили

ІНВЕСТИЦІЇ:

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 24 грудень 2018 р.

Журнал засновано у січні 2002 року.

Виходить 2 рази на місяць.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

*Журнал включено до переліку наукових фахових
видань України, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата наук з
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
(наказ Міністерства освіти і науки України
№ 1528 від 29.12.2014)*

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 17597-6447ПП від 29.03.2011 року
ISSN 2306-6814

Передплатний індекс: 23892

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 223-26-28, 537-14-33

Тел./факс: (044) 458-10-73

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.investplan.com.ua

Засновники:

**Чорноморський державний університет імені
Петра Могили,
ТОВ "ДКС Центр"
Видавець:
ТОВ "ДКС Центр"**

Передрукування дозволяється лише за згодою
редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть
автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів
публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе
відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Чорноморського
державного університету імені Петра Могили 27.12.18 р.

Підписано до друку 27.12.18 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 25,9.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення № 2712/2.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД, 2018

ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД

№ 24 грудень 2018 р.

У НОМЕРІ:

Економічна наука

Мельник І. М.

Система інституційного забезпечення соціально-економічної модернізації сфери товарного обігу 5

Марчук Ю. М.

Фінансово-економічний механізм природокористування: сутність, складові та перспективи удосконалення 13

Ступень Р. М.

Фінансово-економічний інструментарій капіталізації земельних ресурсів в сільському господарстві 19

Онищенко В. П.

Порівняння облікових моделей податку на прибуток та податку на вилучений капітал: залишити чи замінити? 26

Подмешальська Ю. В., Степаненко В. А.

Облік витрат на збут 31

Візіренко С. В., Азаркова О. В.

Організація обліку процесу реалізації готової продукції 36

Державне управління

Жовнірчик Я. Ф.

Демократизація механізмів управління регіональним розвитком в Україні 43

Сазонець І. А., Зима І. Я.

Вдосконалення системи управління охороною здоров'я в Рівненській області на основі впровадження проекту Світового банку 49

Шведун В. О.

Проблеми державного регулювання у сфері зеленої енергетики в Україні 54

Акімова А. М.

Напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави 57

Близнюк А. С.

Фінансове забезпечення розвитку вітчизняної рекреаційної сфери в умовах структурної модернізації економіки 63

Акімов О. О.

Функціональні чинники системогенезу професійної діяльності державних службовців 68

Вавренюк С. А.

Вплив процесу євроінтеграції на підготовку молоді в системі вищої освіти України 75

Бовсунівська І. В., Бутник О. О.

Децентралізація в сфері культури: досвід ефективної реформи європейських країн для України 79

Борис О. П.

Розвиток системи державного управління у сфері цивільного захисту в період новітньої історії України 84

Муц Луай Файсал

Вектор розвитку міграційної політики в Європейському Союзі та його використання в українських реаліях 90

Орел М. Г.

Аксіологічний аспект концепту "стійкість держави" у контексті функцій публічного управління у сфері безпеки та в історії наукової думки 95

Анисенко О. В., Склярчук Т. І.

Світовий досвід консолідації земельних паїв 102

Василенко О. В.

Глобалізація, академічна мобільність та інтернаціоналізація вищої освіти 106

Дейдей Д. М.

Еволюція виборчого законодавства як основи формування представницької влади на місцевому рівні 110

Шатірішвілі Д. А.

Програмно-цільовий підхід при прийнятті управлінських рішень (на прикладі функціонування міського наземного електротранспорту) 115

Павлишин З. Я.

Електронне урядування як інструмент модернізації державного управління 119

Хлебников А. А.

Нормативно-правове регулювання надання публічних послуг в Україні 125

Яремчук О. В.

Генезис сімейної медицини та перспективи його розвитку на теренах України 130

Дяченко С. А.

Історичні та соціально-економічні основи розвитку місцевих фінансів 135

INVESTYTSIYI: PRAKTYKA TA DOSVID

№ 24 / 2018

CONTENTS:

Economy

Melnyk I.

SYSTEM OF INSTITUTIONAL SUPPORT FOR SOCIO-ECONOMIC MODERNIZATION
OF THE COMMODITY CIRCULATION SPHERE 5

Marchuk Yu.

FINANCIAL AND ECONOMIC MECHANISM OF NATURE MANAGEMENT:
ESSENCE, COMPONENTS AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT 13

Stupen R.

FINANCIAL AND ECONOMIC TOOLKIT FOR CAPITALIZATION OF LAND RESOURCES IN AGRICULTURE 19

Onyschenko V.

COMPARISON OF ACCOUNTING MODELS OF THE INCOME TAX AND THE EXIT CAPITAL TAX 26

Podmeshalska Yu., Stepanenko V.

ACCOUNTING FOR SALES COSTS 31

Vizirenko S., Agarkova O.

ORGANIZATION OF ACCOUNT OF PROCESS OF REALIZATION OF THE PREPARED PRODUCTS 36

Public administration

Zhovnirchuk Ya.

DEMOCRATICIZATION OF MECHANISMS OF REGIONAL DEVELOPMENT MANAGEMENT IN UKRAINE 43

Sazonets I., Zyma I.

IMPROVEMENT OF THE HEALTH CARE MANAGEMENT SYSTEM IN THE RIVNE REGION
ON THE BASIS OF THE IMPLEMENTATION OF THE WORLD BANK PROJECT 49

Shvedun V.

PROBLEMS OF STATE REGULATION IN THE SPHERE OF GREEN POWER IN UKRAINE 54

Akimova L.

DIRECTIONS OF IMPROVING THE REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF ECONOMIC SAFETY OF THE STATE 57

Bliznyuk A.

FINANCIAL PROVIDERS FOR DEVELOPMENT OF THE DOMESTIC RECREATIONAL SECTOR
IN THE CONDITIONS OF STRUCTURAL MODERNIZATION OF THE ECONOMY 63

Akimov O.

FUNCTIONAL FACTORS OF THE SYSTEM GENESIS OF THE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF CIVIL SERVANTS 68

Vavrenyuk S.

INFLUENCE OF THE EUROPEAN INTEGRATION PROCESS ON YOUTH PREPARATION IN THE SYSTEM
OF HIGHER EDUCATION OF UKRAINE 75

Bovsunivska I., Butnyk O.

DECENTRALIZATION IN THE SPHERES OF CULTURE: THE PROGRESS OF THE EFFECTIVE REFORM
OF EUROPEAN COUNTRIES FOR UKRAINE 79

Boris O.

DEVELOPMENT OF THE PUBLIC GOVERNMENT SYSTEM IN THE FIELD OF CIVIL PROTECTION IN THE PERIOD
OF THE NEW HISTORY OF UKRAINE 84

Muts Luai Faisal

VECTOR OF DEVELOPMENT OF MIGRATION POLICY IN THE EUROPEAN UNION AND ITS USE IN UKRAINIAN REALITIES 90

Orel M.

AXIOLOGICAL ASPECT OF THE CONCEPT OF "STATE SUSTAINABILITY" IN THE CONTEXT OF PUBLIC
ADMINISTRATION FUNCTIONS IN THE SPHERE OF SECURITY AND IN THE HISTORY OF SCIENTIFIC THOUGHT 95

Anysenko O., Skliaruk T.

WORLD EXPERIENCE OF CONSOLIDATION OF LAND SHARES 102

Vasilenko O.

GLOBALIZATION, ACADEMIC MOBILITY AND INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION 106

Deydey D.

EVOLUTION OF ELECTORAL LEGISLATION AS THE BASIS OF FORMATION
OF THE REPRESENTATIVE AUTHORITY AT LOCAL LEVEL 110

Shatirishvili D.

THE PROGRAM-TARGET APPROACH IN MAKING MANAGEMENT DECISIONS (ON THE EXAMPLE
OF THE FUNCTIONING OF URBAN GROUND ELECTRIC TRANSPORT) 115

Pavlyshyn Z.

E-GOVERNMENT AS AN INSTRUMENT FOR MODERNIZING PUBLIC ADMINISTRATION 119

Khliebnykov A.

NORMATIVE-LEGAL REGULATION OF THE PROVISION OF PUBLIC SERVICES IN UKRAINE 125

Yaremchuk O.

GENESIS OF FAMILY MEDICINE AND PROSPECTS OF ITS DEVELOPMENT ON THE TERRITORY OF UKRAINE 130

Diachenko S.

HISTORICAL AND SOCIO-ECONOMIC BASES OF LOCAL FINANCES DEVELOPMENT 135

Л. М. Акімова¹,
к. е. н., доцент, Заслужений працівник освіти України, доцент кафедри фінансів
та економіки природокористування, Національний університет водного
господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

DOI: 10.32702/2306-6814.2018.24.57

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

L. Akimova¹,
Ph.D. in Economics, Associate Professor, Honored Worker of Education of Ukraine,
Associate Professor of Finance and Economics of Nature Management Department,
National University of Water and Environmental Engineering, Rivne, Ukraine

DIRECTIONS OF IMPROVING THE REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF ECONOMIC SAFETY OF THE STATE

У статті розглянуто підходи щодо визначення поняття "економічна безпека". Визначено, що як і всі важливі категорії економічна безпека функціонує дотримуючись таких основних принципів: верховенство закону, додержання балансу економічних інтересів, взаємна відповідальність, своєчасність і адекватність, пріоритет договірних (мирних) заходів, інтеграція. Розглянуто основні рівні економічної безпеки. Виявлено, що для ефективного функціонування міжнародної економічної безпеки створено ряд організацій. Визначено, що суб'єкти, які забезпечують економічну безпеку держави поділяються залежно від їх компетенції, тобто функціонують у певних системах цивільного контролю та секторі безпеки та оборони. Охарактеризовано основні нормативно-правові акти, які є основою функціонування вищенаведених суб'єктів. Розглянуто основні нормативно-правові акти, забезпечують ефективне функціонування основних сфер економічної безпеки держави. Визначено основні напрямки удосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави.

In the article approaches are considered, by definition of the concept "economic security". It is determined that, like all important categories, economic security functions by observing the following basic principles: rule of law, observance of the balance of economic interests, mutual responsibility, timeliness and adequacy, priority of contractual (peace) measures, integration. The main levels of economic security are considered. It was revealed that a number of organizations have been established for the effective functioning of international economic security. It is determined that the subjects that ensure the economic security of the state are subdivided depending on their competence, that is, they function in certain systems of civilian control and the security and defense sector. The basic normative legal acts that are the main functions of the above-mentioned subjects are described. The main regulatory legal acts ensuring effective functioning of the main spheres of economic security of the state are considered. The main directions of improving the regulatory and legal support for the economic security of the state are determined.

In modern conditions of transformational changes, the issue of economic security is extremely urgent. Since it is economic security that is an important component of the country's national security, without which the economy can not effectively develop. Despite the fact that economic security is

¹ ORCID: 0000-0002-2747-2775

adversely affected by factors that lead to possible economic, social, material losses, the state must create for such a stable functioning such a component of national security as an economic, favorable legal field that would regulate all aspects of economic security.

So, from the overlooked research, we saw that today there is a powerful regulatory and legal framework that regulates relations in socially important spheres of life. That is, a number of laws regulating the spheres of economic security have been adopted, that is: macroeconomic, financial, foreign economic, investment, scientific and technological, energy, production, demographic, social, food. However, despite this, there is the problem of the absence of a law that would regulate, namely, economic security. I take into account this factor, we proposed the main directions for improving the regulatory and legal support for the economic security of the state. We believe that the consideration of these recommendations will improve the process of functioning and regulation of economic security of the state.

Ключові слова: економічна безпека, міжнародна економічна безпека, національна безпека, макроекономічна безпека, фінансова безпека, державне регулювання.

Key words: economic security, international economic security, national security, macroeconomic security, financial security, state regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах трансформаційних змін питання економічної безпеки постає надзвичайно актуальним. Оскільки саме економічна безпека є важливою складовою національної безпеки країни, без якої не може ефективно розвиватись економіка. Зважаючи на те, що економічна безпека зазнає негативного впливу чинників, котрі призводять до можливих економічних, соціальних, матеріальних втрат, то держава повинна створити для стабільного функціонування такої складової національної безпеки як економічна, сприятливе правове поле, котре б, регулювало всі аспекти економічної безпеки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження в сфері удосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави знайшли своє відображення у працях таких вчених: Л. Акімова, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, В. Малишко, І. Мігус, С. Пирожков, А. Ревенко, Г. Старостенко, Т. Поснова, С. Онишко.

Однак інтереси вищезазначених дослідників перебувають у сфері розгляду теоретичної основи забезпечення економічної безпеки держави, що в свою чергу зумовило актуальність дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є визначення напрямків удосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

На сьогодні економічна безпека окрім того, що є головною складовою національної безпеки країни

включає в себе також низку важливих складових, зокрема: макроекономічна, грошово-кредитна, фінансова, валютна, воєнна, екологічна, демографічна, соціальна та інші. Зважаючи на це ми вважаємо варто надати дефініцію поняттю "економічна безпека".

Л. Акімова вважає, що економічна безпека сприяє створенню надійної та забезпеченої всіма необхідними засобами держави, захищеності національно-державних інтересів у сфері економіки [2, с. 19].

Г. Старостенко, С. Онишко та Т. Поснова стверджують, що економічна безпека — це складна багатофакторна динамічна система, що виражається в її масштабах, структурі і технічному рівні, за яких вона здатна створювати матеріальні та фінансові ресурси, що є достатніми, по-перше, для захисту національних інтересів у внутрішньополітичній, міжнародній, інформаційній, екологічній сферах, у сфері здоров'я людей, захисту від тероризму, корупції тощо, а по-друге, для забезпечення рівня та якості життя населення, що гарантує можливість підтримки соціального миру та суспільної стабільності, а також створює умови для економічного зростання [10].

Науковець А. Ревенко зазначає, що економічна безпека держави це — "стан економічної системи, що характеризується стійкістю щодо впливу ендегенних (внутрішніх) та екзогенних (зовнішніх) чинників, які створюють загрозу для суспільства" [9, с. 15].

А. Городецький вважає, що економічна безпека означає надійну і забезпечену всіма необхідними засобами держави захищеність національно-державних інтересів у сфері економіки від внутрішніх і зовнішніх збитків [3, с. 46].

На думку С. Пирожкова, економічна безпека — це сукупність умов, за яких країни зберігають свої економічні інтереси; задовольняють у довгостроковому періоді потреби суспільства і держави; генерують інноваційні зрушення в економіці з метою забезпечення стабільного економічного розвитку; протистоять зовнішнім економічним загрозам та повністю використовують національні конкурентні переваги у міжнародному поділі праці [8, с. 14].

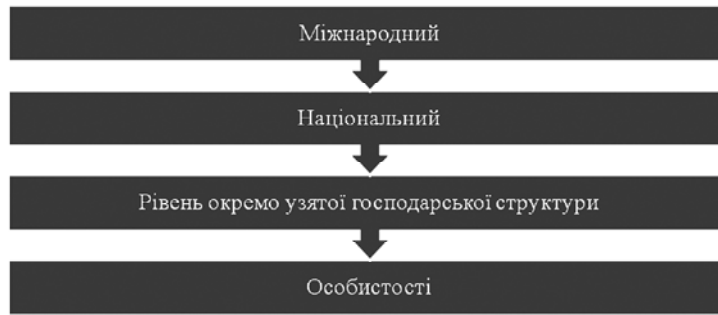

Рис. 1. Основні рівні економічної безпеки держави

Джерело: складено автором.

Науковець Я. Жаліло розглядає економічну безпеку "як складну багатофакторну категорію, що характеризує спроможність національної економіки до розширеного самовідтворення з метою збалансованого задоволення потреб населення країни, протистояння дестабілізуючому впливу внутрішніх і зовнішніх чинників, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання" [4, с. 25].

Ми погоджуємось з визначеннями науковців, щодо окреслення поняття економічна безпека, а також вважаємо її складною, багатофакторну систему, котра забезпечує важливі сфери суспільного життя.

Варто зазначити, що як і всі важливі категорії економічна безпека функціонує дотримуючись таких основних принципів:

— верховенство закону під час забезпечення економічної безпеки;

— додержання балансу економічних інтересів особи, сім'ї, суспільства, держави;

— взаємна відповідальність особи, сім'ї, суспільства, держави щодо забезпечення економічної безпеки;

— своєчасність і адекватність заходів, пов'язаних із відверненням загроз і захистом національних економічних інтересів;

— пріоритет договірних (мирних) заходів у вирішенні як внутрішніх, так і зовнішніх конфліктів економічного характеру;

— інтеграція національної економічної безпеки з міжнародною економічною безпекою.

Вищенаведені принципи застосовуються до різних рівнів економічної безпеки держави. До основних рівнів економічної безпеки держави належать (рис. 1).

З рисунка 1 ми бачимо, що до основних рівнів економічної безпеки держави належать:

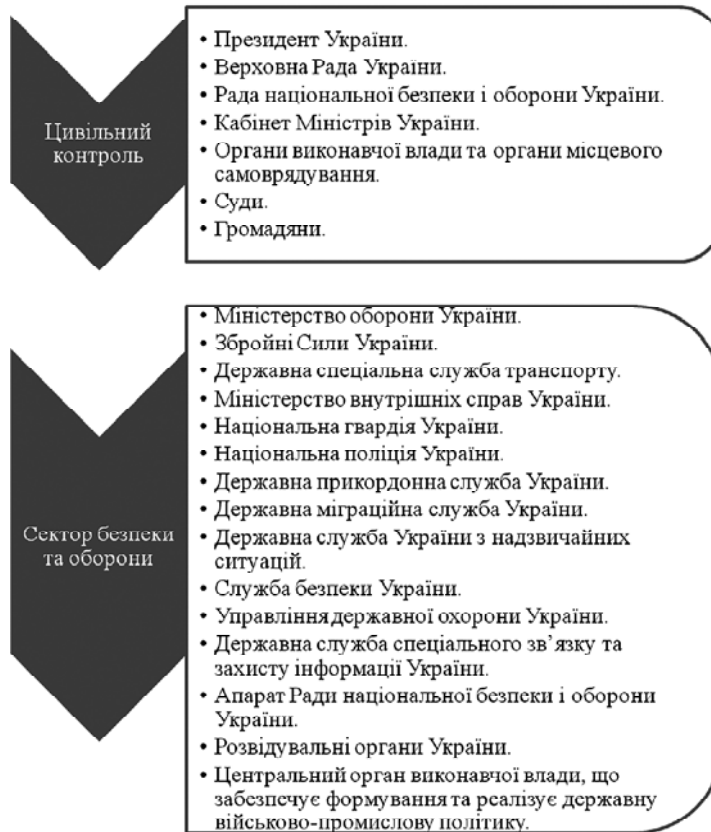

Рис. 2. Основні суб'єкти, які забезпечують економічну безпеку держави

Джерело: складено автором на основі [5].

Макроекономічна	• “Про приватизацію державного та комунального майна” • “Про публічні закупівлі”
Фінансова	• “Про Державний бюджет на 2018 рік” • “Про банки та банківську діяльність”
Зовнішньоекономічна	• “Про зовнішньоекономічну діяльність” • “Про Митний тариф України”
Інвестиційна	• “Про інвестиційну діяльність” • “Про інститути спільного інвестування”
Науково-технологічна	• “Про інноваційну діяльність” • “Про вищу освіту” • “Про наукові парки”
Енергетична	• “Про енергозбереження” • “Про нафту і газ”
Виробнича	• “Про господарські товариства” • “Про фермерське господарство”
Демографічна	• “Про охорону дитинства” • “Про імміграцію”
Соціальна	• “Про оплату праці” • “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” • “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям” • “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”
Продовольча	• “Про угоди про розподіл продукції” • “Про державну підтримку сільського господарства України” • “Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру”

Рис. 3. Основні нормативно-правові акти головних сфер економічної безпеки країни

Джерело: складено автором на основі [7].

— міжнародний, зокрема під міжнародною економічною безпекою розуміють особливий стан світової економіки, за допомогою якого здійснюється співробітництво країн під час вирішення глобальних економічних проблем людства, вільного вибору та впровадження незалежної стратегії сталого та ефективного соціально-економічного розвитку під час активної участі в міжнародному поділі праці.

Для ефективного функціонування міжнародної економічної безпеки створено ряд організацій, які мають на меті забезпечення економічної безпеки. До основних з них належать: Міжнародний валютний фонд (далі — МВФ), Міжнародний банк реконструкції та розвитку (далі — МБРР), Світова організація торгівлі (далі — СОТ) та інші. Правовими гарантіями під час забезпечення міжнародної економічної безпеки є: дотримання принципів рівноправності держав незважаючи на рівень соціального та політичного ладу; свобода вибору шляхів та форм організації економічного життя; взаємовигідне співробітництво та вільний вибір подальшо-

го розвитку фінансових, економічних, науково-технологічних ат інших мирних відносин між країнами, які мають на меті досягнення економічного та соціального прогресу; мирне врегулювання економічних суперечок без застосування зброї та силового тиску.

— національний, під національною безпекою або економічною безпекою країни слід розуміти не лише захист важливих складових суспільного життя, але й можливість інститутів влади створювати необхідні механізми для реалізації та захисту національних інтересів від впливу негативних чинників;

— рівень окремо узятій господарської структури дозволяє визначити економічну безпеку підприємства, тобто стан найбільш ефективного використання його ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування як у теперішній час, так і в майбутньому. Під час забезпечення економічної безпеки підприємства варто здійснювати: оцінку та управління економічними ризиками, аналізувати загальний стан економіки;

— Під економічною безпекою особистості розуміють такий стан життєдіяльності людини, за якого забезпечуються правовий та економічний захист його життєвих інтересів, дотримання конституційних прав та обов'язків. Найбільш серйозними видами економічних загроз особистості є порушення прав споживача, невплата пенсій і заробітної плати, безробіття, неоправне знецінення заощаджень, рекет, шахрайство тощо. Економічна безпека особистості багато в чому визначається станом національної економіки [6, с. 132].

Зважаючи на багатоаспектність та важливість функціонування економічної безпеки на різних рівнях, варто визначити основних суб'єктів, які забезпечують економічну безпеку держави (рис. 2).

З рисунка 2 ми бачимо, що суб'єкти, які забезпечують економічну безпеку держави поділяються залежно від їх компетенції, тобто функціонують у певних системах цивільного контролю та секторі безпеки та оборони. В свою чергу система цивільного контролю складається з контролю, що здійснюється Президентом України; контролю, що здійснюється Верховною Радою України; контролю, що здійснюється Радою національної безпеки і оборони України; контролю, що здійснюється Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування; судового контролю; громадського контролю.

Зокрема до складу сектору безпеки і оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику.

Всі вищенаведені суб'єкти функціонують в певному правовому полі, дотримуючись при цьому нормативно-правових актів, які забезпечують економічну безпеку держави. До основних нормативно-правових актів, які забезпечують економічну безпеку держави належать:

- Конституція України;
- Кодекси України (Цивільний, Кримінальний, Господарський);
- Закони України;
- методичні рекомендації;
- Постанови (НБУ, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України);
- Укази Президента.

Конституція України — регулює відносини у сфері господарювання, зокрема, відповідно до ст. 18 зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загально визнаними принципами і нормами міжнародного пра-

ва. Варто також відмітити те, що в ст. 42 цього Закону зазначено, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монополією становити на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом [1, с. 23].

Цивільним Кодексом України (далі — ЦКУ) регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників [1, с. 23].

Згідно з Кримінальним кодексом України здійснюється правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довілля, конституційного устрою України від злочинних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання злочинам [1, с. 23].

У ст. 1 Господарського кодексу України (далі — ГКУ) визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання [1, с. 24].

Відповідно до напрямів, тобто до категорій підсистем, які входять в економічну безпеку держави розрізняють законодавчі акти, які регулюють основні сфери, які входять до економічної безпеки, тобто: макроекономічну, фінансову, зовнішньоекономічну, інвестиційну, науково-технологічну, енергетичну, виробничу, демографічну, соціальну, продовольчу. Ми вважаємо, що варто розглянути, які саме основні нормативно-правові акти, забезпечують ефективне функціонування вищенаведених сфер, що в свою чергу позитивно сприяє на економічну безпеку держави (рис. 3).

З рисунка 3 ми можемо побачити, що на сьогодні прийнято достатньо законів, які регулюють основні напрямки суспільного життя країни, що в свою чергу призводить до забезпечення економічної безпеки держави.

Однак, не зважаючи на такий комплекс нормативно-правового забезпечення існує одна з найважливіших проблем, зокрема відсутність закону, котрий регулював би, основні аспекти забезпечення економічної безпеки держави. Сьогодні прийнятий закон України "Про національну безпеку України" від 21.06.2018 р. № 2469-VIII, який визначає основи та принципи національної безпеки і оборони, цілі та основні засади державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз. А також, цим Законом визначаються та розмежовуються повноваження державних органів у сферах національної безпеки і оборони, створюється основа для інтеграції політики та процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони, сил безпеки і сил оборони, визначається система командування, контролю та координації операцій сил безпеки і сил оборони, запровад-

жується всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки і оборони, забезпечуючи у такий спосіб демократичний цивільний контроль над органами та формуваннями сектору безпеки і оборони. Але при цьому він не визначає основні проблеми економічної безпеки країни з позицій різних сфер господарювання [5].

Отже, ми вважаємо, що основними напрямками удосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави повинні стати:

— прийняття закону, в якому б, здійснювалось регулювання та розмежування основних аспектів економічної безпеки, зокрема визначення загроз, які негативно впливають на економічну безпеку, а також кроки щодо їх вирішення;

— усунення наявних прогалин в нормативно-правовій базі;

— розмежування повноважень органів державного регулювання.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Отже, з вищепроведеного дослідження ми побачили, що на сьогодні існує потужна нормативно-правова база, яка регулює відносини в суспільно важливих сферах життя. Тобто прийнята ціла низка законів, що які регулюють сфери, які входять до економічної безпеки, тобто: макроекономічну, фінансову, зовнішньоекономічну, інвестиційну, науково-технологічну, енергетичну, виробничу, демографічну, соціальну, продовольчу. Однак, не зважаючи на це існує проблема, яка полягає в відсутності закону, котрий регулював би, саме економічну безпеку. Зважаю на цей фактор ми запропонували основні напрямки вдосконалення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави. Ми вважаємо, що врахування даних рекомендацій дозволить удосконалити процес функціонування та регулювання економічної безпеки держави.

Література:

1. Акімова Л.М. Державне регулювання фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л. Акімова, А. Лисачок // ДП "Видавничий дім "Персонал" (5). — 2017. — С. 16—28.

2. Акімова Л. М. Роль та місце економічної безпеки в системі державного управління забезпечення національної безпеки України / Л.М. Акімова // Публічне урядування: збірник. — № 2 (12) — лютий 2018. — Київ: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018. — С. 15—29.

3. Єрмошенко М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення: [підручник] / М.М. Єрмошенко. — К.: КНТЕУ, 2001. — 309 с.

4. Жаліло Я. Економічна безпека держави, підприємства, особи в інтегрованому суспільстві // Актуальні проблеми міжнародних відносин. — К.: ВПЦ "Київський університет", Інститут міжнар. відносин / Я.А. Жаліло. — 2001. — Вип. 26. — С. 24—27.

5. Закон України "Про національну безпеку України" від 21.06.2018 р. № 2469-VIII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/page>

6. Малишко В.М. Актуальні проблеми економічної безпеки в системі національної безпеки України / В.М. Малишко // Юридичний вісник. — № 4 (37). — 2015. — С. 129—133.

7. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

8. Пирожков С.І. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / С.І. Пирожков. — К.: НІПМБ, 2003. — 42 с.

9. Ревенко А. Проблеми формування національної економічної безпеки України / А. Ревенко // Економіка України. — 1993. — № 11. — С. 15—21.

10. Старостенко, Г. Національна економіка: навч. посіб [Електронний ресурс] / Г. Старостенко, С. Онишко, Т. Поснова. — К.: Ліра. — 2011. — Режим доступу: http://pidruchniki.com/1344061444697/ekonomika/natsionalna_ekonomika_ekonomichna_bezpeka

References:

1. Akimova, L.M. and Lysachok A.V. (2017), "State regulation of financial and economic safety of subjects of economic activity", DP Publishing House Personnel, vol. 5, pp.16—28.

2. Akimova, L.M. (2018), "Role and place of economic security in the system of state regulation providing for national security of Ukraine", Public management: collection, vol.12, pp.15—27.

3. Yermoshenko, M.M. (2001), *Finansova bezpeka derzhavy: natsionalni interesy, realni zahrozy, stratehiia zabezpechennia* [Financial security of the state: national interests, real threats, strategy of providing], KNTEU, Kyiv, Ukraine.

4. Zharilo, Ya. (2001), "Economic security of the state, enterprises, individuals in an integrated society", *Aktual'ni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, vol. 26, p. 24—27.

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), "On National Security of Ukraine", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2469-19/page> (Accessed 22 August 2018).

6. Malysheko, V.M.(2015), "Actual problems of economic security in the system of national security of Ukraine" *Yurydychnyj visnyk*, vol. 4 (37), p. 129—133.

7. The official web-portal of the Verkhovna Rada of Ukraine (2018), available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>(Accessed 22 August 2018).

8. Pyrozhekov, S.I (2003), *Metodychni rekomendatsii schodo otsinky rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy* [Methodical recommendations for assessing the level of economic security in Ukraine], NIPMB, Kyiv, Ukraine.

9. Revenko A. (1993), "Problems of the National Economic Security of Ukraine", *Ekonomika Ukrainy*, vol. 11, pp. 15—21.

10. Starostenko, G., Onyshko, S., and Podsnov, T. (2011) *Natsional'na ekonomika* [National Economy], Lira, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 04.09.2018 р.